

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
2.Bf.422/2012/14. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. év december hó 5. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az életveszélyt okozó testi sértés büntette miatt a vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2012. év november hó 16. napján kelt 23.B.1492/2011/34. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A vádlottat az ellene testi sértés büntette (1978. évi IV. törvény 170.§ (1) bekezdés és (6) bekezdés I. fordulat) miatt emelt vád alól **felmenti**.

Az elsőfokú eljárás során felmerült 490.601,- (négy száz kilencvenezer-hatszázegy) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

A Fővárosi Törvényszék ítéletének bevezető részében írt tárgyalási napok között a 2012. szeptember hó 17. napja helyett 2012. szeptember hó 19. napját tünteti fel.

Az elsőfokú ítéletet egyebekben helyben hagyja.

A vádlott személyazonosító igazolványának száma: megjelölve, lakcíme: megjelölve.

A másodfokú eljárás során felmerült 13.760,- (tizenháromezer-hétszázhatvan) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye.

I n d o k o l á s:

A Fővárosi Törvényszék 2012. november hó 16. napján kelt 23.B.1492/2011/34. számú ítéletével a vádlott bűnösségét testi sértés büntetében (Btk.170.§ (1) és (6) bekezdés I. fordulat) állapította meg, ezért őt 2 év börtönbüntetésre és 3 év közügyek gyakorlásától eltiltásra ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban

töltött idő kiszabott szabadságvesztés büntetésbe történő beszámításáról, a bűnjelekről és a bűnügyi költség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a vádlott terhére súlyosításért, míg a vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1239/2012/2. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta, a védelmi fellebbezést nem tartotta alaposnak. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat megtartotta és ügyfelderítési kötelezettségének is eleget tett. A bizonyításnak egyik legfontosabb kérdése volt a jogos védelmi helyzet fennállta, a másik a bántalmazások módja, a sérülések elszenvedésének körülményei. A bíróság mérlegeléssel alapvetően megalapozott tényállást állapított meg, azt a rendelkezésre álló és tárgyalás anyagává tett bizonyítékok alapján annyiban tartotta szükségesnek kiegészíteni, hogy a közvetett életveszély a nyílt koponyatörés létrejöttére figyelemmel alakult ki. Az ügyészi vélekedés szerint a tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a terhelt bűnösségére, cselekményét törvényesen minősítette, a jogi indokolás is helyes. A büntetés kiszabása körében jelentőséggel bíró körülményeket teljes körűen felsorolta, azonban azokat nem súlyuknak megfelelően értékelte. Az ügyészség indokoltnak tartotta a súlyosabb büntetés kiszabását. Mindezekre tekintettel a Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletét változtassa meg és a vádlottal szemben kiszabott büntetést súlyosítsa, egyebekben hagyja helyben az elsőfokú ítéletet.

A másodfokú nyilvános tárgyaláson az ügyész az írásbeli átiratában foglaltakat lényegében fenntartotta.

Előadta, hogy a jogos védelmi helyzet megállapítása vagy kizárása a legjelentősebb kérdés ebben az ügyben. Hangsúlyozta, hogy a vádlotti cselekményt megelőzően a sértett valóban agresszív volt, támadta a vádlottat, de a vádlotti cselekmény kifejtésekor már nem támadott. Az elbíráláskor hatályos Btk. alkalmazására tett indítványt azzal, hogy a másodfokú bíróság súlyosítsa az elsőfokú bíróság által alkalmazott joghátrányt, egyebekben az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

A védő a másodfokú tárgyaláson perbeszédében rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság részben tévesen állapította meg a tényállást és helytelenül következtetett a vádlott bűnösségére. A jogos védelmi helyzet tekintetében a sértett vallomása nem állt rendelkezésre, mert nem emlékezett a történetekre. Kiemelte, hogy 1.sz. tanú nyomozati vallomásában úgy nyilatkozott, hogy amikor a sértett és a vádlott felállt a földről, már nem verekedtek. Ez a kijelentés nem zárja ki azt, hogy a sértett támadólag lépett fel a vádlottal szemben. A fentiekre tekintettel elsődlegesen arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság a védencét büntethetőséget kizáró okból, jogos védelem címén mentse fel az ellene emelt vád alól. Másodlagos indítványában a vádlottal szemben kiszabott büntetés végrehajtásában próbaidőre történő felfüggesztését kérte.

A vádlott a másodfokú tárgyaláson az utolsó szó jogán elmondta, hogy részben hibásnak érzi magát, részében nem.

A kétirányú fellebbezések közül a felmentést célzó védelmi fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az ügyészi és a védelmi perorvoslatok folytán bírálta felül a Be.348.§ (1) bekezdése alapján a Fővárosi Törvényszék ítéletét és az azt megelőző elsőfokú bírósági eljárást. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat túlnyomó részt megtartotta. A rendelkezésre álló iratok alapján rögzíthető: a Fővárosi Törvényszék eljárása során észlelte, hogy részben azonos tényállás alapján, a vád tárgyává tett tényekkel szoros összefüggésben jelen ügy sértette ellen a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt B.VIII.2133/2011/4-I. számú vádirat alapján büntetőeljárás volt folyamatban a Btk.271.§ (1) bekezdésébe ütköző garázdaság vétsége miatt (23. alszámú elsőfokú irat). A Fővárosi Törvényszék csupán résziratok beszerzéséről gondoskodott, de nem szerezte be a kerületi bíróság iratait az ügyek egyesítése és egy eljárásban történő elbírálása érdekében. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint akkor járt volna el helyesen a Fővárosi Törvényszék, ha a Be.72.§ (2) bekezdése alapján gondoskodik a Pesti Központi Kerületi Bíróság iratainak beszerzése és az ügyek egyesítése, egy eljárásban történő elbírálása felől. A fenti ügyek együttes elbírálása úgy az eljárás tárgyára, mint az eljárásban részt vevő személyekre tekintettel célszerű lett volna.

Az elsőfokú bíróság fenti mulasztása a Be.375.§ (1) bekezdésére figyelemmel nem eredményezett olyan eljárási szabálysértést, amely az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését vonta volna maga után, mert a másodfokú eljárásban a kerületi bíróság teljes iratanyagának beszerzésére és a releváns vallomások tárgyalás anyagává tételére a Be.353.§ (1) bekezdése alapján kitűzött másodfokú tárgyaláson sor kerülhetett.

További eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor 2012. szeptember hó 19. napján tárgyalást tartott, és bizonyítást vett fel annak ellenére, hogy azon a vádlott nem jelent meg. A fenti tárgyalásról készült 30. alszámú tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a vádlott a tárgyaláson azért nem jelent meg, mert más ügyben előzetes letartóztatásban van (30. számú tárgyalási jegyzőkönyv 1. oldal).

Egyértelműen megállapítható, hogy a vádlott távollétében a Be.281.§ (2), (5) és (6) bekezdésének összevetése alapján a tárgyalás perrendszerűen nem lett volna megtartható. A fentieket támasztja alá a következetes bírói gyakorlat is (BH 2005.100., BH 2006.271., BH 2007.222.). Erre tekintettel az is megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság olyan személy távollétében tartotta meg a fenti tárgyalást, akinek a részvétele a tárgyaláson kötelező lett volna, így a 2012. szeptember hó 19. napján megtartott tárgyaláson felvett bizonyítás nem volt figyelembe vehető. Figyelemmel arra, hogy a leírt Be.373.§ (1) bekezdés II/d. pontja szerinti feltétlen eljárási szabálysértés csak a nevezett tárgyalási napon valósult meg, ezért nem vált szükségessé az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezése. Az a következmény pedig, hogy a fenti tárgyalási napon felvett bizonyítás eredménye (1.

és 2. sz. tanúk ismételt kihallgatása) nem volt figyelembe vehető, nem eredményezte az elsőfokú bíróság ítéletének olyan mértékű felderítetlenségét (Be.351.§ (2) bekezdés a./ pont), amely a másodfokú eljárásban a Be.353.§ (1) és (2) bekezdése alapján megtartott tárgyaláson ne lett volna orvosolható, kiküszöbölhető.

Egyebekben az elsőfokú bíróság az eljárási szabályok megtartásával folytatta le a bizonyítási eljárást.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a fenti törvényhelyek alapján az ügyben tárgyalást tűzött ki és bizonyítást vett fel. Ennek során kihallgatta a vádlottat, aki előadta, hogy a korábbi eljárási szakokban tett vallomásait fenntartja. A másodfokú bíróság a tárgyalás anyagává tette a Pesti Központi Kerületi Bíróság 17.B.VIII.25174/2012/11. számú ítéletét. A másodfokú tárgyaláson a korábbi vallomásait fenntartó a vádlott megerősítette, hogy a sértett támadásai, agresszív, kötekedő fellépései elől mindvégig próbált kitérni. Elmondta azt is, hogy miután az őt bántalmazó a sértettel a földről felálltak, a sértett ismét nekijött és várta, hogy ezért a vádlott támadni fog, ő azonban nem támadott, csupán ellökte a sértettet.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a nyilvános tárgyalásra 2. sz. tanút tanúként idézte, azonban a tanú idézhető címének felkutatására irányuló intézkedések eredményre nem vezettek, 1. sz. tanú a másodfokú eljárás során ismeretlen helyen tartózkodott, tanúkénti kihallgatására nem kerülhetett sor. Erre tekintettel a másodfokú bíróság tanácsának elnöke a Be.296.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján - figyelemmel a Be.345.§-ára - 1. sz. tanú az alapügy nyomozati szakában, valamint a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban volt ügy nyomozati szakában tett tanúvallomásait a tárgyalás anyagává tette. A felolvasott vallomásokkal kapcsolatban észrevétele a vádlottnak nem volt.

A másodfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményére is figyelemmel megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által részben elmulasztott ügyfelderítési kötelezettség a másodfokú eljárásban teljesíthető volt és a Be.352.§ (1) bekezdés a./ pontja alapján a túlnyomó részt helyesen megállapított elsőfokú bírósági tényállás - az iratok tartalma, ténybeli következtetés és a felvett bizonyítás útján - kiegészíthetővé és helyesbíthetővé vált az alábbiak szerint.

- A cselekmény elkövetési ideje helyesen 2011. március 17-18. napja.
- a vádlott a sértett támadásai elől folyamatosan próbált kitérni.
- a sértett a földre lökte a vádlottat, őt több esetben ököllel megütötte, ennek következtében a vádlott száján vérző sérülés keletkezett, amelyet a később készült orvosi dokumentáció nem tartalmazott.
- a sértett a földön fekvő vádlottra térdelt, ekkor 1. sz. tanú megpróbálta őt a vádlotról leszedni, ennek során a sértett az 1. sz. tanúval szemben is agresszíven lépett fel.

- Amikor a sértett és a vádlott a földről felálltak, a sértett továbbra is agresszív, támadó magatartást tanúsított, ezért ekkor a vádlott őt magától - miként korábban többször is tette - ellökte.
- a sértett közvetett életveszélyes állapotát a nyílt koponyatöréssel járó sérülése idézte elő.
- a sértett a fenti cselekményével összefüggésben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2012. október hó 4. napján kelt és aznap jogerős 17.B.VIII.25.174/2012/11. számú ítéletével garázdaság vétsége (Btk.271.§ (1) bekezdés) miatt 150 óra fizikai munkakörben végrehajtandó közérdekű munkára ítélte.

A történeti tényállásban írt a vádlott és a sértett között lezajlott cselekményt 1. sz. érdektelen tanú észlelte és erről következetes tanúvallomásaiban számot is adott. 1. sz. tanú vallomása mindvégig következetesen egybevágott a vádlott nyomozás során előterjesztett, valamint az első- és a másodfokú bíróság előtt előadott vallomásaival. A fenti bizonyítékok egybecsengése alapján vált a történeti tényállás megállapíthatóvá. 1. sz. tanú és a vádlott azonos tartalmú vallomásai alapján rögzíthető, hogy az agresszív, kötekedő magatartást tanúsító ittas állapotú a sértett volt az, aki a vádlott személye ellen támadást intézett. Ez elől a vádlott folyamatosan próbált kitérni, ez nem csupán szavakban nyilvánult meg, hanem abban is, hogy a sértettől fizikai értelemben is megpróbált eltávolodni, a söröző pultjának csapóajtaja mögé is ebből a célból állt be.

Az 1. sz. tanú a vádlottal egyező elmondása szerint: a sértett a vádlottat földre lökte, rátérdelt a vádlottra és oly módon ütötte ököllel, hogy emiatt a vádlottnak keletkezett vérző sérülése. Ez utóbbi cselekményeket 1. sz. tanú folyamatosan észlelte, és amikor a sértettet próbálta a vádlotról leszedni, akkor nem csupán a vádlottal, hanem vele szemben is agresszív magatartást tanúsított a sértett.

Az ügy szempontjából legjelentősebb ténybeli kérdésnek az minősült, hogy a sértett által kezdeményezett és véghezvitt, a vádlottal szembeni testi épség elleni támadást követően, vagy annak során került-e sor a a vádlott terhére rótt cselekmény megvalósítására.

Az 1. sz. tanú az eljárás során úgy nyilatkozott, hogy amikor a sértett és a vádlott felálltak, közöttük már nem zajlott dulakodás.

A tanú ezen kijelentéséből az elsőfokú bíróság tévesen vonta le azt a következtetést, hogy ezzel a vádlottal szemben kifejtett sértetti támadó magatartás megszűnt, a vádlott az ún. időbeli túllépés során fejtette ki a vád szerinti cselekményét, ezért jogos védelmi helyzetben már nem volt. Az iratok tartalma, helyes ténybeli következtetés és a másodfokon lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen kiegészített és irányadó történeti tényállás szerint, amikor a sértett és a vádlott a földről felálltak, a sértett továbbra is agresszív, támadó magatartást tanúsított, ezért ekkor a vádlott őt magától - miként korábban többször is - ellökte. Az 1. sz. tanúnak a vádlottal minden tekintetben egybevágó vallomására és a vádlotti nyilatkozatokra figyelemmel egyértelműen megállapítható: a tanú,

amikor azt a nyilatkozatot tette, hogy a földről felállt sértett és vádlott már nem dulakodtak, akkor csak arra utalt, hogy a korábbi földön tanúsított rátérdekezésben, összekapaszkodásban megnyilvánuló verekedés szűnt meg közöttük. Az 1. sz. tanú ezen nyilatkozata a bizonyítékok összességében történő értékelése mellett nincs ellentétben a vádlott azon védekezésével, miszerint a földről történő felállást követően a sértett részéről az ellene irányuló jogtalan támadás még nem fejeződött be, az továbbra is tartott, illetve ezzel továbbra is közvetlenül fenyegette őt a sértett (alapíratok: 1. sz. tanú nyomozás során tett vallomása 83-tól 85. oldalig; 21. alszámú bírósági tárgyalási jegyzőkönyv szerinti vallomása, tárgyalási jegyzőkönyv 20-24. oldal; a vádlott nyomozati vallomása 313. oldal, 21. alszámú tárgyalási jegyzőkönyvben tett nyilatkozatai, továbbá a Pesti Központi Kerületi Bíróság irataiból 1. sz. tanú vallomása nyomozati irat 69. oldaltól, valamint a vádlott tanúként tett vallomása nyomozati iratok 62-től 63. oldalig).

Az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény (továbbiakban: Btk.) 29.§ (1) bekezdése alapján nem büntethető, akinek a cselekménye a saját, illetőleg a mások személye, javai vagy közérdek ellen intézett, illetőleg ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges, míg a fenti törvényhely (3) bekezdése szerint a megtámadott nem köteles kitérni a jogtalan támadás elől.

A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék jogos védelmi helyzet tekintetében elfoglalt jogi álláspontja az alábbiak szerint téves.

A Be.352.§ (2) bekezdése alapján a másodfokú bírósági eljárásban irányadó helyesbített és kiegészített ítéleti tényállás szerint a vádlott jogos védelmi helyzetben cselekedett, amikor a személy ellen irányuló testi épségét sértő és veszélyeztető sértetti támadást a sértett ellökésével hárította el. A következetes bírói gyakorlat szerint a jogos védelmi helyzet fennállásának vizsgálatakor a cselekménysor összefüggő vizsgálata alapján, az eseménysor egészének, mint folyamatnak az értékelésével lehet megállapítani, hogy az adott esetben fennállt-e a jogos védelmi helyzet, vagy sem (BH 2003.50).

Az irányadó tényállás szerint a vádlottal szemben támadólag fellépő, a vádlottnak testi sértést okozó sértett semmilyen, a külvilág számára érzékelhető jelét nem adta annak, hogy a korábban megkezdett és folyamatosan tartó, intenzív testi épség elleni jogtalan támadásával felhagyott volna akkor, amikor a földön történő dulakodást követően a vádlottal együtt a földről felálltak. Ennek éppen az ellenkezője vált megállapíthatóvá a másodfokú eljárás során, e szerint a sértett továbbra is agresszív, támadó magatartást tanúsított a vádlottal szemben. A vádlott a kötekedő, agresszív, ittas állapotban lévő sértett támadásai elől mindvégig próbált kitérni, annak ellenére tette ezt, hogy a büntetőjogilag közömbös elhárítási mód választásának kötelezettsége őt nem terhelte. Ez a vádlotti magatartás azonban még inkább arra utal, hogy a sértett volt az, aki a jogtalanság talaján állt és nem a vádlott.

A jogtalan támadás és az elhárítás szükségességének, arányosságának vizsgálatánál a támadás és a védekezés szándékolt következményeit kell összevetni. Azt kell tehát vizsgálni, hogy a jogtalan támadó szándéka milyen sérülés

okozására irányult, továbbá mi a szándéka a jogtalan támadást elhárító, védelmi helyzetben lévő személynek.

A jogszerű elhárító magatartás gondatlan következményei az arányosság körén kívül maradnak (BH 2003.50). Mindezekre figyelemmel a vádlott a büntethetőséget kizáró Btk.29.§ (1) bekezdése szerinti jogos védelmi helyzetben járt el amikor a testi épsége ellen folyamatosan jogtalan támadást végrehajtó és azzal a továbbiakban is közvetlenül fenyegető a sértett támadását olyan szándékos ellökéssel hárította el, amellyel a Btk.14.§ II. fordulata szerinti hanyag gondatlanságból a jogtalan támadó életveszélyes állapotát előidéző sérülését okozta. A vádlott cselekménye a támadás elhárításához szükséges volt és a gondatlan következményekre is figyelemmel a jogtalan támadással arányban is állt. A testi sértés szándéka nélküli ellökése a sértettnek a legenyhébb védekező, elhárító magatartás volt az adott esetben.

Az ügyészi perbeszédben előadottakra figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az alábbiakra kíván még rámutatni.

A folyamatos jogtalan támadás esetén a védekezés folyamatossága megilleti a védelmi helyzetben lévő személyt. Az intenzív, kitartó folyamatos jogtalan támadás nem eredményezheti azt, hogy a védekező személy az ún. „kölcsonösségre” tekintettel szintén a jogtalanság talajára kerül, és ezáltal nem lesz lehetősége a jogellenességet kizáró jogos védelmi helyzetben kifejthető védekezésre. Erre a jogelvre utal a BH 2013.31 szám alatt közzétett eseti döntés is.

A Fővárosi Ítéltábla döntése meghozatalakor figyelembe vette a BH 2002.213 számú eseti döntésben foglalt iránymutatást is, miszerint a jogos védelmi helyzet folytán az elkövető nem büntethető, ha a sértett gesztikulálva, hangos szavak kíséretében közeledik feléje, és testközelségbe érve az egyik kezét ütésre emeli, ő - a vádlott - pedig páros tenyérrel ellöki magától, és ennek folytán a sértett életveszélyes sérülést szenved.

Mindezekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján megváltoztatta és a vádlottat az ellene testi sértés büntette (1978. évi IV. törvény 170.§ (1) bekezdés és (6) bekezdés I. fordulat) miatt emelt vád alól, a Be.6.§ (3) bekezdés c./ pontjára figyelemmel - tekintettel a Be.331.§ (1) bekezdésére - felmentette.

A Be.339.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A Fővárosi Ítéltábla a Fővárosi Törvényszék ítéletének bevezető részében írt tárgyalási napok egyikét az iratok tartalma alapján pontosította, míg a másodfokú nyilvános tárgyaláson felvett adatok alapján a vádlott személyi adatait az iratokkal egyezően megjelölte.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Be.371.§ (1) bekezdése alapján egyebekben - értelemszerűen a bűnjelekről történő rendelkezések tekintetében - helybenhagyta.

A másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezés a Be.339.§ (1) és 381.§ (1) bekezdésén alapul.

A másodfokú bíróság ítélete elleni fellebbezés lehetőségét a Be.386.§ (1) bekezdés c./ pontja írja elő.

Budapest, 2013. év december hó 5. napján

. Lassó Gábor sk..

Ujvári Ákos sk..

Révész Tamásné sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül:

Weszely-Földvárszki Tünde, tisztviselő